

УДК 378.147:371.134

DOI 10.31654/2663-4902-2025-PP-4-248-256

Гордієнко Т. В.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки,
початкової освіти, психології та менеджменту
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
hordiienko.tv@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-4662-1895

Чжан Цзюнь

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
czanczun@gmail.com
orcid.org/0009-0001-8002-3207

**ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТУВАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД**

У статті здійснено порівняльний аналіз українського та зарубіжного досвіду формування проєктувальних компетентностей майбутніх учителів. Обґрунтовано актуальність проблеми у контексті модернізації системи педагогічної освіти, переходу до компетентнісної моделі навчання та зростаючих вимог до професійної діяльності педагога в умовах Нової української школи. Проєктувальні компетентності розглядаються як здатність майбутнього вчителя до цілеспрямованого планування, розробки та реалізації педагогічних проєктів з урахуванням індивідуальних та соціокультурних запитів здобувачів освіти.

У теоретичному блоці дослідження охарактеризовано ключові підходи до формування проєктувальних компетентностей (компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, конструктивістський) та проаналізовано провідні моделі підготовки вчителя у країнах Європи та Північної Америки. Визначено сильні сторони зарубіжного досвіду, зокрема поширене застосування міждисциплінарних проєктів, використання цифрових інструментів, партнерську взаємодію зі школами та громадами, наявність системи оцінювання через портфоліо та публічну презентацію результатів. Окреслено сучасний стан формування проєктувальних компетентностей в Україні, виявлено актуальні проблеми та виклики, пов'язані з методичним забезпеченням, недостатнім рівнем цифровізації та обмеженим залученням студентів до реального педагогічного проєктування. На основі аналізу запропоновано практичні рекомендації щодо адаптації ефективних елементів зарубіжного досвіду в український освітній контекст. Зокрема, наголошено на доцільності впровадження інтегрованих проєктів, цифрових платформ, освітніх майстерень і портфоліо, а також підвищення кваліфікації викладачів. Матеріали статті можуть бути корисними для науковців, викладачів педагогічних ЗВО, розробників освітніх програм та студентів-педагогів.
***Ключові слова:** професійна підготовка вчителя; проєктувальні компетентності; педагогічне проєктування; закордонний досвід; українська освіта; проєктна діяльність; інноваційні підходи; педагогічна освіта; компетентнісний підхід; цифрові технології в освіті.*

Постановка проблеми. У контексті модернізації національної освіти та інтеграції України до європейського освітнього простору особливої актуальності набуває проблема формування проєктувальних компетентностей майбутніх учителів.

Здатність до педагогічного проєктування – ключова складова професійної компетентності вчителя, яка забезпечує ефективне планування, моделювання й реалізацію освітнього процесу з урахуванням потреб учнів, цілей навчання й новітніх освітніх технологій.

Сучасний вчитель має не лише володіти знаннями з предмету, а й бути здатним розробляти власні освітні продукти, організовувати навчальний процес відповідно до принципів компетентнісного, діяльнісного і особистісно орієнтованого підходів. Саме тому формування проєктувальних компетентностей є одним із важливих завдань професійної підготовки педагогічних кадрів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування проєктувальних компетентностей майбутніх учителів розглядалася у працях українських та зарубіжних науковців. Зокрема, в Україні значний внесок зробили О. Савченко [6], яка акцентує увагу на інтеграції інноваційних підходів у проєктувальну діяльність учителя; Н. Білик [1], яка досліджувала структуру та зміст проєктувальної компетентності в контексті підготовки вчителя нової української школи; О. Пометун [5], яка аналізує компетентнісний підхід у педагогічній освіті.

Серед зарубіжних дослідників варто виділити М. Fullan [10], який підкреслює роль учителя як агента змін, що потребує навичок гнучкого проєктування освітнього процесу; D. Kolb [11] – розробника концепції експериментального навчання, яке лежить в основі сучасної педагогічної проєктної діяльності; J. Dewey [8], який ще на початку ХХ століття сформулював ідеї активного навчання, що реалізуються у форматі освітніх проєктів.

Попри значний науковий доробок, комплексного порівняльного аналізу українського та закордонного досвіду щодо формування проєктувальних компетентностей майбутніх педагогів бракує. Також недостатньо досліджено, які саме педагогічні умови сприяють ефективному формуванню таких компетентностей у вітчизняному освітньому середовищі.

Залишається відкритим питання щодо адаптації зарубіжного досвіду до українського контексту педагогічної освіти; визначення ефективних моделей і методик формування проєктувальних компетентностей; оцінювання рівня сформованості таких компетентностей у майбутніх учителів; забезпечення технологічної та методичної підтримки освітнього процесу в умовах цифровізації освіти.

Метою статті є здійснення порівняльного аналізу українського та закордонного досвіду формування проєктувальних компетентностей майбутніх учителів з метою виявлення ефективних підходів, моделей і педагогічних умов їх упровадження в систему вітчизняної педагогічної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. У глобальному контексті підготовка майбутніх учителів дедалі більше орієнтується на розвиток проєктувальних навичок як ключових складників професійної компетентності педагога. Здатність планувати, моделювати й реалізовувати навчальні процеси, застосовуючи педагогічне проєктування, є основою для створення гнучкого, інноваційного та індивідуалізованого освітнього середовища.

Так підхід *Project-Based Learning (PBL)* – США, Канада, Велика Британія широко застосовується у педагогічній освіті як основа для формування практико-орієнтованого мислення в майбутніх учителів. PBL спрямований на виконання реальних або змодельованих освітніх проєктів з акцентом на міждисциплінарність, групову роботу, дослідницьку діяльність та презентацію результатів. Наприклад, майбутні вчителі створюють моделі навчальних курсів або уроків, інтегруючи STEAM-компоненти, елементи критичного мислення та цифрові ресурси [10, с. 58].

Модель Service Learning – США, Латинська Америка передбачає поєднання громадянської активності з навчанням через проєкти, спрямовані на вирішення соціально важливих проблем. Педагогічні коледжі США впроваджують освітні ініціативи, де студенти розробляють і реалізують освітні проєкти для місцевих шкіл,

культурних центрів, бібліотек тощо. Такий досвід сприяє формуванню соціальної відповідальності та практичних навичок проєктного менеджменту в освітньому середовищі [12, с. 420].

Inquiry-Based Learning – Фінляндія, Нідерланди. Педагогічна освіта у Фінляндії базується на дослідницькому підході до викладання. Студенти-педагоги проходять етапи постановки проблеми, формулювання гіпотез, проєктування досліджень, їх реалізації та аналізу. Це глибоко розвиває їхні аналітичні й проєктні навички, адже вони безпосередньо залучені до створення та оцінювання освітніх сценаріїв [9, с. 18].

Використання цифрових платформ і віртуального проєктування – Естонія, Південна Корея. У цих країнах активно застосовуються інструменти цифрового навчання (Moodle, Google Workspace, Padlet, Canva), які дають змогу студентам працювати над проєктами в онлайн-форматі, зокрема створювати інтерактивні уроки, візуалізувати освітній контент, здійснювати групову роботу дистанційно. Це особливо актуально у контексті гібридного та дистанційного навчання [8, с. 312].

Тьюторство та проєктне наставництво – Австралія, Німеччина. Під час підготовки майбутніх учителів широко застосовуються практики індивідуального тьюторства: досвідчені викладачі або шкільні наставники супроводжують студентів у створенні авторських проєктів, надаючи конструктивний зворотний зв'язок, допомагаючи вдосконалити структуру та зміст проєкту [9, с. 20].

Як бачимо, світові практики засвідчують високу ефективність проєктного підходу у формуванні професійної ідентичності майбутнього педагога. Їх спільними рисами є міждисциплінарність, зв'язок з реальними освітніми завданнями, цифрова підтримка, розвиток критичного мислення, активна співпраця з громадами. Ми впевнені, що ці практики можуть бути ефективно адаптовані до української системи вищої педагогічної освіти, зокрема через створення умов для освітніх проєктів у партнерстві з громадами, оновлення навчальних планів та залучення сучасних цифрових технологій.

У сучасних умовах трансформації освіти в Україні важливого значення набуває підготовка вчителя, здатного самостійно проєктувати й реалізовувати освітній процес на основі компетентнісного, особистісно орієнтованого й інноваційного підходів. Розвиток проєктувальних компетентностей майбутніх педагогів визначається як ключовий чинник професійного зростання і відповідає вимогам НУШ, де вчитель є не лише виконавцем програм, а й розробником власного освітнього контенту.

В Україні проєктувальні компетентності офіційно закріплені в Стандарті вищої освіти за спеціальністю «Початкова освіта» (та іншими педагогічними спеціальностями), де передбачено сформованість здатності планувати освітній процес, розробляти інноваційні освітні середовища, застосовувати методику навчання, адаптовану до потреб учнів [7].

У багатьох педагогічних університетах України розроблено власні освітні модулі з проєктного навчання, серед яких можемо вказати Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, де викладається курс «Педагогічне проєктування» з практичними кейсами моделювання інтегрованих уроків; в НПУ імені М. П. Драгоманова використовуються авторські методики проєктного навчання в межах магістерських програм; у Львівському національному університеті імені Івана Франка упроваджуються проєкти на основі STEAM-освіти, також студенти в межах практики створюють власні міністартапи освітнього спрямування; СумДПУ ім. А. С. Макаренка реалізує тренінгові модулі з педагогічного дизайн-мислення. Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя також активно впроваджує проєктне навчання у підготовку майбутніх учителів, особливо в галузі початкової освіти [4, с. 78]. Цей підхід сприяє формуванню професійних компетентностей, розвитку критичного мислення та творчих здібностей студентів. Так серед переліку компонентів освітньо-професійної програми «Початкова освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти є навчальна дисципліна «Методологія розробки та керівництва

проектами» яка забезпечує програмний результат 7 - розробляти та реалізовувати освітні проекти зі здобувачами початкової освіти. Тому у межах курсу «Сучасні підходи до навчання технологічної та мистецької освітньої галузі в початковій школі» застосовується метод проєктів як ефективна технологія навчання [3, с. 80]. Це сприяє формуванню професійної компетентності, підвищує пізнавальний інтерес та активність студентів, поглиблює фахові знання, вдосконалює уміння самостійної роботи, дослідницької діяльності та критичного мислення. Проєктна діяльність також використовується для формування інформаційної компетентності майбутніх учителів-філологів, це включає розвиток умінь у пошуку, оцінці, систематизації та творчій обробці інформації, що є важливим у сучасному освітньому середовищі.

Проєктувальні компетентності в українських педагогічних ЗВО формуються через імітаційні та рольові ігри, моделювання фрагментів уроків, розробку власних методичних кейсів, індивідуальні освітні проєкти під час педагогічної практики, створення електронних портфоліо та блогів, де фіксуються авторські розробки [1, с. 26].

Попри позитивні тенденції ми можемо бачити, що існують певні проблеми через недостатнє технічне забезпечення проєктної діяльності (обмежений доступ до цифрових ресурсів, нестача сучасних комп'ютерних класів); фрагментарність підходів: проєктна діяльність не завжди системно інтегрована в освітній процес; брак партнерства з реальним шкільним середовищем та громадами; потреба у підвищенні проєктної культури викладачів.

Український досвід формування проєктувальних компетентностей активно розвивається, проте потребує глибшої інтеграції в практику підготовки вчителя, розширення цифрових можливостей та посилення партнерства з реальним освітнім середовищем. Адаптація кращих європейських і світових практик, з урахуванням українських умов, дозволить забезпечити підготовку педагогів нового покоління – креативних, гнучких і здатних до самостійного проєктування ефективного навчання.

Формування проєктувальних умінь у майбутніх учителів вимагає системного включення проєктної діяльності до структури освітніх програм. Провідні педагогічні університети світу впроваджують різноманітні формати й моделі навчання, що забезпечують розвиток умінь педагогічного проєктування на основі сучасних освітніх концепцій. Так щодо Гарвардського університету (Harvard Graduate School of Education, США), то у програмі Teacher Education Program (TEP) особливий акцент робиться на Design Thinking – підході, що формує здатність учителя ідентифікувати проблеми навчання, створювати і тестувати освітні рішення. Студенти працюють над реальними кейсами шкільного середовища, співпрацюють з менторами, застосовують цифрові інструменти для проєктування інтерактивного контенту.

В Гельсінському університеті (Фінляндія) програма підготовки вчителів містить модулі з Inquiry-Based Learning та Educational Design Research, де студенти проводять власні мікродослідження, а результати оформлюють у вигляді освітніх проєктів. Оцінювання проєктувальних умінь базується на веденні портфоліо, рефлексивному аналізі та публічному захисті.

У програмі PGCE (Postgraduate Certificate in Education) Кембриджського університету (Faculty of Education, Велика Британія) передбачено інтеграцію педагогічної теорії з практикою через створення власних навчальних проєктів. Програма містить компонент Research-Informed Practice, що формує здатність самостійно проєктувати навчальні сценарії, базуючись на доказах та педагогічних інноваціях [9].

У магістерських програмах педагогічного спрямування Сеульського національного університету (Південна Корея) активно використовується цифрове проєктування (e-learning design). Студенти розробляють цифрові освітні продукти (веб-квести, VR-уроки, мобільні застосунки для навчання) як обов'язкові компоненти курсу. Значна увага приділяється тестуванню продуктів у школах та отриманню зворотного зв'язку.

Як бачимо, аналіз світових освітніх програм свідчить про високу ефективність тих моделей, у яких проєктування інтегрується не як окремий курс, а як наскрізна

складова професійної підготовки. Особливу цінність мають модулі з рефлексією, менторством, цифровими інструментами та зв'язком із шкільною практикою. Українська педагогічна освіта вже демонструє позитивні зрушення у цьому напрямі, однак потребує послідовної інтеграції цих елементів у всі рівні професійної підготовки. Український та зарубіжний досвід формування проєктувальних компетентностей майбутніх учителів ми можемо представити у вигляді порівняльної таблиці:

Критерій	Український досвід	Зарубіжний досвід
Педагогічні підходи	Компетентнісний, діяльнісний, інтегративний	Конструктивістський, проєктний, експериментальне навчання
Форма реалізації	Переважно в межах навчальних дисциплін, інтеграція проєктів в окремі курси	Освітні проєкти як окрема форма роботи: Service Learning, Project-Based Learning (PBL), Inquiry-Based Learning
Методи навчання	Імітаційне моделювання, розробка фрагментів уроків, педагогічна практика	Робота над реальними кейсами, міждисциплінарні проєкти, колаборативне навчання
Роль цифрових технологій	Впроваджується поступово (платформи Moodle, Google Classroom, Zoom)	Масове використання цифрових інструментів: Padlet, Canva for Education, Microsoft Teams, ePortfolios
Оцінювання компетентностей	Здебільшого якісне описове, через методичні розробки, самооцінку	Чітка система рубрик, портфоліо, презентація проєктів перед фахівцями або громадою
Індивідуалізація підготовки	Обмежена, часто однакова програма для всіх студентів	Вибірковість траєкторій навчання, проєкти відповідно до інтересів студента
Партнерство з реальним середовищем	Спорадичне співробітництво зі школами під час практики	Системна співпраця з громадами, школами, неурядовими організаціями (наприклад, Community-based projects)

Зарубіжні моделі підготовки вчителів (зокрема США, Канада, Фінляндія, Нідерланди) демонструють високий рівень гнучкості, міждисциплінарності та практичної орієнтації формування проєктувальних компетентностей. Вони активно інтегрують цифрові технології та забезпечують взаємодію з реальними освітніми контекстами. В Україні ж спостерігається тенденція до поступової модернізації педагогічної освіти, але бракує системності та забезпечення цифровими ресурсами.

Сучасна європейська педагогічна освіта перебуває в процесі активного реформування відповідно до викликів XXI століття, серед яких – цифровізація, інклюзія, соціальна відповідальність і міжкультурний діалог. Одним із провідних трендів є орієнтація на проєктну діяльність у підготовці майбутніх педагогів, яка розглядається як засіб формування критичного мислення, професійної автономії та інноваційного потенціалу вчителя.

Виділяють такі ключові тенденції в європейському освітньому просторі:

- *компетентнісний підхід у змісті навчання*, згідно з документами Європейського простору вищої освіти (EHEA) та програмою Education and Training 2030, основна увага приділяється розвитку функціональних компетентностей, зокрема уміння аналізувати й проєктувати освітні ситуації, здатність до міждисциплінарної взаємодії, здатність планувати, реалізовувати й оцінювати освітні проєкти [8, с. 25].

- *поширення методики Project-Based Learning (PBL)*, у педагогічних університетах Німеччини, Франції, Нідерландів, Польщі та Скандинавських країн активно впроваджується проєктне навчання як базова методика у підготовці вчителів. Воно базується на принципах автономності студентів у розв'язанні навчальних задач, застосування реальних освітніх кейсів, презентації результатів перед експертною аудиторією [11, с. 202].

- *інтеграція цифрових технологій*, цифрові платформи, такі як eTwinning, Erasmus+ Virtual Exchange, OpenEdu, стають простором для реалізації міжнародних педагогічних проєктів, де студенти з різних країн розробляють спільні освітні продукти, уроки, тренінги [12, с. 421].

- *партнерство з практичним середовищем*, у рамках дуальної освіти або професійної практики європейські педуніверситети (наприклад, у Фінляндії та Естонії) забезпечують залучення студентів до шкільного життя вже з перших курсів. Участь у реальних освітніх проєктах (проведення досліджень, впровадження інновацій) розвиває навички проєктування в реальному контексті [10, с. 91].

- *педагогічна інкубація та менторство*, університети створюють центри педагогічного дизайну або *teaching labs*, де студенти під керівництвом викладачів-менторів проєктують моделі уроків, методики, інтерактивні ресурси. Наприклад, в Університеті Тарту (Естонія) функціонують навчальні лабораторії з інноваційної освіти на базі справжніх шкіл.

Європейські моделі підготовки вчителів демонструють зсув акценту від пасивного засвоєння знань до активного конструювання професійного досвіду через проєктну діяльність. Такий підхід сприяє формуванню вчителя нового типу – автономного, мобільного, інноваційного. Для української педагогічної освіти це означає потребу в оновленні освітніх програм з урахуванням компетентнісної та проєктної орієнтації, запровадженні цифрової підтримки проєктів, розбудові партнерських зв'язків між університетами, школами та громадами, створенні навчальних середовищ, де студенти мають змогу експериментувати, творити, аналізувати та вдосконалювати власні освітні проєкти.

На основі порівняльного аналізу ми пропонуємо впровадити такі заходи для удосконалення процесу формування проєктувальних компетентностей майбутніх учителів в Україні:

- інтеграція міждисциплінарних проєктів у навчальні програми, варто запровадити комплексні освітні проєкти, що поєднують кілька предметів або сфер знань (наприклад, інтеграція педагогіки, ІТ та психології), подібно до підходу *Project-Based Learning* у США.

- використання цифрових інструментів для педагогічного проєктування, рекомендуємо активно застосовувати онлайн-платформи для створення проєктів (наприклад, Canva for Education, Trello, Miro, Google Workspace for Education) з метою формування навичок віртуального проєктування.

- запровадження системи портфоліо та презентації результатів, доцільно оцінювати проєктувальні компетентності не лише через теоретичні завдання, а й через створення індивідуального *педагогічного портфоліо*, яке включає авторські проєкти, плани, відеоуроки, цифрові продукти.

- створення навчальних майстерень з педагогічного дизайну, розгорнути в педагогічних ЗВО *проєктувальні лабораторії* або *креативні простори*, де студенти зможуть практично відпрацьовувати етапи розробки освітніх продуктів – від ідеї до втілення.

- залучення студентів до реальних освітніх ініціатив, організувати участь студентів у спільних проєктах зі школами, громадами, волонтерськими та культурно-освітніми організаціями (аналогічно до *Service Learning*).

- підвищення кваліфікації викладачів, важливо забезпечити професійний розвиток викладачів педагогічних університетів у сфері проєктного менеджменту, цифрових технологій та фасилітації групової роботи.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Проєктувальні компетентності є ключовим елементом професійної підготовки майбутніх учителів, що забезпечує їхню здатність до самостійного планування, реалізації та аналізу освітнього процесу відповідно до цілей сучасної школи. Закордонний досвід (США, Фінляндія, Канада, Польща та ін.) акцентує на міждисциплінарному підході, цифрових інструментах, моделюванні педагогічних ситуацій і системі менторської підтримки, що сприяє цілісному розвитку проєктувального мислення в освітньому середовищі. Українська педагогічна традиція, зокрема в межах концепції НУШ, інтегрує елементи особистісно зорієнтованого навчання, рефлексивної практики та компетентнісного підходу. Досвід Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя у впровадженні проєктного навчання демонструє ефективність цього підходу у підготовці майбутніх учителів, а подальший розвиток цього напрямку сприятиме підвищенню якості педагогічної освіти та відповідатиме вимогам сучасного освітнього процесу. Водночас потребує глибшого методичного осмислення процесу формування саме проєктувальних компетентностей як окремої цілісної системи. Дослідження засвідчує, що ефективне формування проєктувальних компетентностей можливе за умови поєднання теоретичної підготовки з практико-орієнтованими завданнями, участі студентів у реальних педагогічних кейсах, освітніх стартапах та міжуніверситетських проєктах.

Перспективою подальших досліджень є розробка моделі формування проєктувальних компетентностей з урахуванням освітнього контексту України та кращих зарубіжних практик та проведення експериментальних досліджень з впровадження інноваційних методик навчання (дизайн-мислення, *Service Learning*, EdTech-проєкування) в підготовку студентів педагогічних спеціальностей.

Література

1. Білик Н. І. Проєктувальна компетентність як компонент професійної готовності майбутнього вчителя початкової школи. *Молодь і ринок*. 2020. № 5(184). С. 24–29.
2. Болюбаш Я. Я. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. Київ : Книга, 2012. 192 с.
3. Возняк І. І., Гордієнко Т. В. Використання методу проєктів у підготовці майбутніх учителів початкової школи під час вивчення курсу «Сучасні підходи до навчання технологічної та мистецької освітньої галузі в початковій школі». *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя)*. 2023. № 3. С. 77–87.
4. Голуб Н. М., Цінько С. В. Проєкти як засіб формування інформаційної компетентності майбутнього вчителя-філолога. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя)*. 2020. № 4. С. 76–86.
5. Пометун О. І. Компетентнісний підхід: від теорії до практики навчання. Київ : Педагогічна думка, 2004. 128 с.
6. Савченко, О. Я. Дидактика у системі сучасної загальної середньої освіти: проблеми і перспективи. *Педагогіка і психологія*. 2019. № 1. С. 7–14.
7. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 013 «Початкова освіта» першого (бакалаврського) рівня. [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua> (дата звернення: 30.04.2025).
8. Dewey J. *Democracy and Education: An Introduction to the Philosophy of Education*. New York: Macmillan, 2016. 434 p.

9. European Commission. Key Competences for Lifelong Learning: European Reference Framework. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2019. 24 p.
10. Fullan M. The New Meaning of Educational Change. 5th ed. New York: Teachers College Press, 2016. 336 p.
11. Kolb D. A. Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1984. 256 p.
12. Pommel L. Project-Based Learning as an Effective Approach in Teacher Education. *European Journal of Education*. 2020. Vol. 55(3). P. 413–429.

References

1. Bilyk, N. I. (2020). Proiektuvalna kompetentnist yak komponent profesiinoi hotovnosti maibutnoho vchytelia pochatkovoï shkoly [Design competence as a component of the professional readiness of a future primary school teacher]. *Molod i rynek – Young people and the market*, 5(184), 24–29 [in Ukrainian].
2. Boliubash, Ya. Ya. (2012). *Kompetentnisnyi pidkhid u suchasniï osviti: svitovyi dosvid ta ukraïnski perspektyvy* [Competence-based approach in modern education: World experience and Ukrainian perspectives]. Kyiv: Knyha [in Ukrainian].
3. Vozniak, I. I., & Hordiienko, T. V. (2023). Vykorystannia metodu proiektiv u pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv pochatkovoï shkoly pid chas vyvchennia kursu «Suchasni pidkhody do navchannia tekhnolohichnoi ta mystets'koi osvithoi haluzi v pochatkovii shkoli» [Using the project method in training future primary school teachers during the course "Modern approaches to teaching technology and art education in primary school"]. *Naukovi zapysky NDU im. M. Hoholia – Scientific notes of the NSU named after M. Gogol*, 3, 77–87 [in Ukrainian].
4. Holub, N. M., & Tsinko, S. V. (2020). Proiektly yak zasib formuvannia informatsiinoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia-filoloha [Projects as a means of developing the information competence of a future language and literature teacher]. *Naukovi zapysky NDU im. M. Hoholia – Scientific notes of the NSU named after M. Gogol*, 4, 76–86 [in Ukrainian].
5. Pometun, O. I. (2004). *Kompetentnisnyi pidkhid: vid teorii do praktyky navchannia* [Competence-based approach: From theory to teaching practice]. Kyiv: Pedahohichna dumka [in Ukrainian].
6. Savchenko, O. Ya. (2019). Dydaktyka u systemi suchasnoi zahalnoi serednoi osvity: problemy i perspektyvy [Didactics in the system of modern general secondary education: Problems and prospects]. *Pedahohika i psykholohiia – Pedagogy and psychology*, 1, 7–14 [in Ukrainian].
7. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy (2025). *Standart vyshchoi osvity Ukrainy za spetsialnistiu 013 "Pochatkova osvita" pershoho (bakalavrskoho) rivnia* [Standard of higher education of Ukraine for specialty 013 "Primary Education" of the first (bachelor's) level]. Retrieved from <https://mon.gov.ua> [in Ukrainian]
8. Dewey, J. (2016). *Democracy and Education: An Introduction to the Philosophy of Education*. New York: Macmillan [in English].
9. European Commission (2019). Key Competences for Lifelong Learning: European Reference Framework. Luxembourg: Publications Office of the European Union [in English].
10. Fullan, M. (2016). *The New Meaning of Educational Change*. New York: Teachers College Press [in English].
11. Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall [in English].
12. Pommel, L. (2020). Project-Based Learning as an Effective Approach in Teacher Education. *European Journal of Education*, 55(3), 413–429 [in English].

Hordiienko T.

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of the Department of Pedagogy,
Primary Education and Educational Management

Nizhyn Mykola Gogol State University
hordiienko.tv@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-4662-1895

Zhang Jun

applicant of the third (educational and scientific) level of higher education,
specialty 011 Educational and pedagogical sciences
Nizhyn Mykola Gogol State University
czanczun@gmail.com
orcid.org/0009-0001-8002-3207

FORMATION OF DESIGN COMPETENCES OF FUTURE TEACHERS: FOREIGN AND UKRAINIAN EXPERIENCE

The article provides a comparative analysis of Ukrainian and foreign experience in the formation of design competencies of future teachers. The relevance of the problem is substantiated in the context of the modernization of the pedagogical education system, the transition to a competency-based model of teaching and the growing requirements for the professional activity of a teacher in the conditions of the New Ukrainian School. Design competencies are considered as the ability of a future teacher to purposefully plan, develop and implement pedagogical projects taking into account individual and socio-cultural needs of education seekers.

The theoretical part of the study describes key approaches to the formation of design competencies (competence-based, activity-based, personality-oriented, constructivist) and analyzes leading models of teacher training in European and North American countries. The strengths of foreign experience are identified, in particular, the widespread use of interdisciplinary projects, the use of digital tools, partnership with schools and communities, the presence of an assessment system through a portfolio and public presentation of results. The current state of the formation of design competencies in Ukraine is outlined, and current problems and challenges related to methodological support, insufficient level of digitalization and limited involvement of students in real pedagogical design are identified.

Based on the analysis, practical recommendations are proposed for adapting effective elements of foreign experience into the Ukrainian educational context. In particular, the feasibility of implementing integrated projects, digital platforms, educational workshops and portfolios, as well as improving the qualifications of teachers, are emphasized. The materials of the article may be useful for scientists, teachers of pedagogical higher education institutions, developers of educational programs and student teachers.

Key words: professional training of teachers; design competencies; pedagogical design; foreign experience; Ukrainian education; project activities; innovative approaches; pedagogical education; competency-based approach; digital technologies in education.